

Memorandum o Partnerství pro vzdělávání 2030+

Memorandum o Partnerství pro vzdělávání 2030+

Aktualizované znění, září 2023

Memorandum o Partnerství pro vzdělávání 2030+

Níže podepsané partnerské organizace si uvědomují význam kvalitního vzdělávání pro rozvoj prosperující a soudržné společnosti, a proto se hlásí ke strategickým cílům Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a společně přispívají k jejich naplňování. Nechceme nečinně přihlížet tomu, jak Česká republika každoročně přichází o obrovský potenciál dětí a mladých lidí, který nám v budoucnosti bude chybět. Chceme spolupracovat na tom, aby se státní vzdělávací strategie ČR poprvé v polistopadové historii skutečně zrealizovala.

Východiska

Na jaké problémy reagujeme:

1. Většina českých dětí a mladých lidí se ve škole neučí naplno. Ve srovnání s jinými zeměmi máme nadprůměrný počet dětí, které do školy nechodí rády a necítí se tam dobře¹.
2. Mezi regiony, ale i jednotlivými spádovými školami jsou v ČR extrémně velké rozdíly v kvalitě vzdělávání. Šance českých dětí na dobré vzdělání příliš závisí na místě bydliště a na jejich rodinném a ekonomickém zázemí².
3. Vzdělávací systém je roztržitý, nejsou vyjasněny základní role, odpovědnosti a kompetence v systému. Dlouhodobě se nedaří efektivní spolupráce aktérů vedoucí ke zlepšení³.

Strategické cíle ČR, ke kterým přispíváme (Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+):

1. Zaměřit vzdělávání více na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život (SC1).
2. Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů (SC2).

Jak budeme v rámci Partnerství pracovat:

Spolupracovat budeme podle **metodiky Kolektivního dopadu**, v rámci principů **Desatera o vzdělávání (SKAV)**. Společně si domluvíme specifické cíle a indikátory úspěchu, zajistíme přístup zapojených partnerů ke klíčovým informacím, propojíme experty z partnerských organizací ke spolupráci na konkrétních řešeních a na základě dat budeme vyhodnocovat společný dopad.

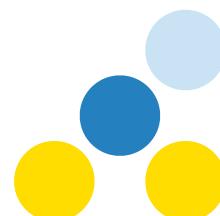
Facilitátor Partnerství:

Partnerství vzniklo s podporou Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV), která dlouhodobě vytváří v ČR prostředí pro vzájemné porozumění autonomních aktérů ve vzdělávání. V rámci Partnerství SKAV garantoval facilitaci procesu spolupráce zapojených partnerů na společných specifických cílech. Od 1. 1. 2023 tato role přešla na samostatný ústav Partnerství pro vzdělávání 2030+.

¹ PISA 2018

² Hlavní směry vzdělávací politiky 2030+

³ Šetření Delphi 2019

B

Specifické zahajovací cíle partnerství

Specifické cíle, jejichž řešením zahajujeme činnost Partnerství v roce 2020

Společně navrhnout, pilotovat a zavést do praxe v ČR:

1. Efektivní systém vedení a podpory škol v územích, který bude schopen zlepšovat vzdělávací výsledky dětí a zvyšovat rovné šance ve vzdělávání („střední článek“).
2. Systém opatření vedoucích ke zdravému fyzickému i psychosociálnímu rozvoji dětí a mladých lidí a uplatnění jejich potenciálu v osobním, profesním a občanském životě („wellbeing“ – s důrazem na koordinaci podpory pro nejvíce ohrožené děti).

Zdůvodnění specifických cílů viz příloha.

C

Závazky partnerů

1. Delegovat odpovědnou osobu (zástupce partnerské organizace), která má právo přijímat jménem organizace usnesení o agendě definované Partnerstvím (ve Správní radě Partnerství), popř. se účastnit jednání za Odborného partnera (v pracovních skupině).
2. Aktivně se podílet na realizaci společně domluvených aktivit vedoucích k dosahování stanovených cílů podle metodiky Kolektivního dopadu.
3. Poskytovat relevantní informace související s cíli Partnerství.
4. Zajišťovat průběžnou interní komunikaci o domluvené agendě a aktivitách Partnerství směrem ke svým členům a pracovníkům.

Příloha

Zdůvodnění specifických cílů

Ad 1) Citace ze zdůvodnění v HSPVČR 2030+

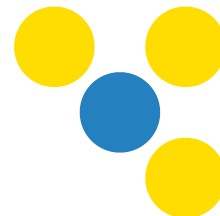
- V systému chybí jasné vymezení zodpovědnosti za kvalitu samotného vzdělávání za větší celek, než je jedna škola (týká se zejména základního školství); mnoho problémů v území není řešitelných v rámci jedné školy.
- Činnost škol v daném území většinou není nikterak koordinována.
- Existuje vysoce konkurenční prostředí mezi školami, které školy nemotivuje spolupracovat, sdílet zkušenosti, předávat si dobrou praxi a případně sdílet kapacity tam, kde by to bylo efektivní.
- Dochází k fragmentaci odborných kapacit; nelze například očekávat, že malá obec jako zřizovatel bude mít dostatečné odborné kompetence a znalosti v oblasti vzdělávání (nedostatečný pedagogický leadership na úrovni zřizovatelů).
- Řada činností v oblasti vzdělávání je vysoce odborných (například ověřování vzdělávacích výsledků a jejich interpretace, evaluace dopadů nebo stanovení nejvhodnější intervence) a vyžadují systematickou a dlouhodobou přípravu i zkušenosti.
- Zejména způsob výběru ředitelů je mnohými zpochybňován jako příliš zpolitizovaný a neodborný.
- Dochází k plýtvání kapacit (například školy musí dělat některé činnosti samy, i když by mohly sdílet některé zdroje, popřípadě by zdroje mohl poskytovat jiný subjekt – zřizovatel).
- Pro efektivní vzdělávání dětí s nějakou formou znevýhodnění je důležité funkční propojení s dalšími službami (sociálními, zdravotními, OSPOD atd.); kvůli resortismu toto propojení ovšem nefunguje.
- Většina aktérů (nejen ředitelů a učitelů) je přetížena formálními administrativními procedurami na úkor pedagogické práce a zaměření na vzdělávací proces.
- Ředitelé uvádějí jako problém neexistenci podpůrných institucí, které by jim poskytovaly pomoc a poradenství v řízení škol. Tyto instituce by ředitelům měly poskytovat pomoc s provozem školy: zejména právní a ekonomické poradenství.
- U některých aktérů (například MŠMT) dochází k nesouladu mezi očekáváními do nich vkládanými a jejich reálnými pravomocemi (například MŠMT nemá k dispozici dostatečně účinné nástroje k prosazování strategických cílů).
- Nový způsob řízení vyžaduje nové metody (zejména nepřímé) a velkou míru komunikace. Tyto dovednosti a znalosti ovšem nejsou systematicky pěstovány.
- V některých institucích (ústřední státní správa, krajské úřady) přetrvávají hierarchické přístupy, které mají své opodstatnění v procesech správního řízení, ale jinde jsou pomalé a neefektivní.

- Dochází ke špatné komunikaci, informace nejsou dostatečně předávány mezi různými vzdělávacími subjekty, dochází ke zpoždování a zkreslování informací, což přispívá k nedůvěře.
- Zásadním problémem je udržitelnost zaváděných změn. Ukazuje se, že i v zahraničních úspěšných vzdělávacích systémech umí centrální úroveň vedení obvykle pouze započít potřebné změny, ale neumí je adaptovat na regionální a lokální kontext, a už vůbec neumí zařadit udržitelnost započatých změn v praxi škol.

Ad 2) Citace a zdůvodnění z Hlavních směrů vzdělávací politiky 2030+, mezinárodní šetření OECD PISA 2018 a Národního akčního plánu duševního zdraví 2020–2030:

- Nižší pocíťované aspirace žáků, pocit smysluplnosti studia a příslušnosti ke škole (sense of belonging), které zejména na druhém stupni ZŠ silněji závisejí na socioekonomickém původu žáků ve škole (HSPV2030+, PISA 2018).
- Jen 65 % českých žáků (průměr OECD je 67 %) uvedlo, že jsou se svým životem spokojeni (PISA 2018).
- Ve většině zemí oproti ČR žáci vykazovali pozitivní pocity, když uváděli silnější pocit sounáležitosti se školou a větší míru spolupráce mezi žáky.
- Na konci základní školy a začátku středních škol vyjadřují čeští žáci oproti průměru PISA výrazně podprůměrnou motivaci ke studiu (PISA 2018).
- V odpovědích 30 % českých žáků uvedlo, že je vystaveno nevhodnému chování ze strany spolužáků nejméně několikrát měsíčně, průměr v zemích OECD je 23 % (PISA 2018).
- Asi 19 % českých žáků (průměr OECD je 16 %) souhlasilo nebo rozhodně souhlasilo s tím, že se ve škole cítí osamělí (PISA 2018).
- 7 % žáků uvedlo, že se vždy cítí smutní (PISA 2018).
- V České republice disponuje růstovým myšlením jen 52 % žáků (PISA 2018).
- Nedostatečná účast dětí ze sociálně znevýhodňujícího prostředí na předškolním vzdělávání a omezená schopnost vzdělávací soustavy a souvisejících sociálních služeb reagovat na rizikové faktory na straně rodiny (chudoba, stres, nekvalitní a nestabilní bydlení, rozpad rodin apod., HSPV2030+).
- Velká závislost výsledků vzdělávání na socioekonomickém a kulturním statusu rodiny žáka a závislost vzdělanostních drah na rodičovských aspiracích (HSPV2030+).
- Většina duševních onemocnění začíná v dětském/adolescentním věku (50 % do věku 14 let) (NAPDZ).

Governance Partnerství pro vzdělávání 2030+

Partnerství je řízeno podle principů kolektivního dopadu:

1. Partneři se shodnou na společných cílech, které podle nich podstatně zlepší systém vzdělávání v ČR
2. K cílům nastaví společné indikátory a metriky (metodiku, jak měřit dosažení indikátorů)
3. Jednotliví partneři přijmou veřejné závazky ve formě realizace opatření, která přímo vedou k dosažení indikátorů
4. Měření naplnění indikátorů je nezávislé na rozhodovací a realizační struktuře.
5. Rozhodování se děje na základě zjištěných dat, nikoli ambicí a politik jednotlivců a organizací
6. Zdroje partnerství se využívají na dohodu, evaluaci a koordinaci výše uvedeného, při vlastní realizaci opatření se počítá s využíváním vlastních zdrojů a kapacit organizací

Správní rada Partnerství (SR)

Strategický rozhodovací orgán partnerství. V **SR** jsou zastoupeni partneři – střešní organizace.

Určuje:

- Cíle partnerství

Schvaluje

- Indikátory a metriky
- Výstupy pracovních skupin
- Složení pracovních skupin
- Způsob governance a koordinaci činnosti partnerství v souladu s principy kolektivního dopadu

Pracovní skupiny (PS)

PS se tvoří pro realizaci konkrétního cíle, stanoveného **SR**. V **PS** jsou zastoupeni jak Odborní partneři, tak i střešní organizace. Kritériem pro zastoupení v **PS** je, zda má daná organizace kapacitu a vůli realizovat opatření k dosažení stanoveného cíle.

PS navrhuje:

- Výstupy vedoucí k dosažení cíle, indikátory naplnění
- Opatření a závazky jednotlivých partnerských organizací
- Složení pracovní skupiny (s kým ještě potřebujeme spolupracovat k realizaci výstupů)

Evaluační pracovní skupina

Nezávislá entita, která zodpovídá za měřitelnost cílů a výstupů. Stanovuje indikátory a metodiku jejich měření. Následně měří naplňování výstupů.

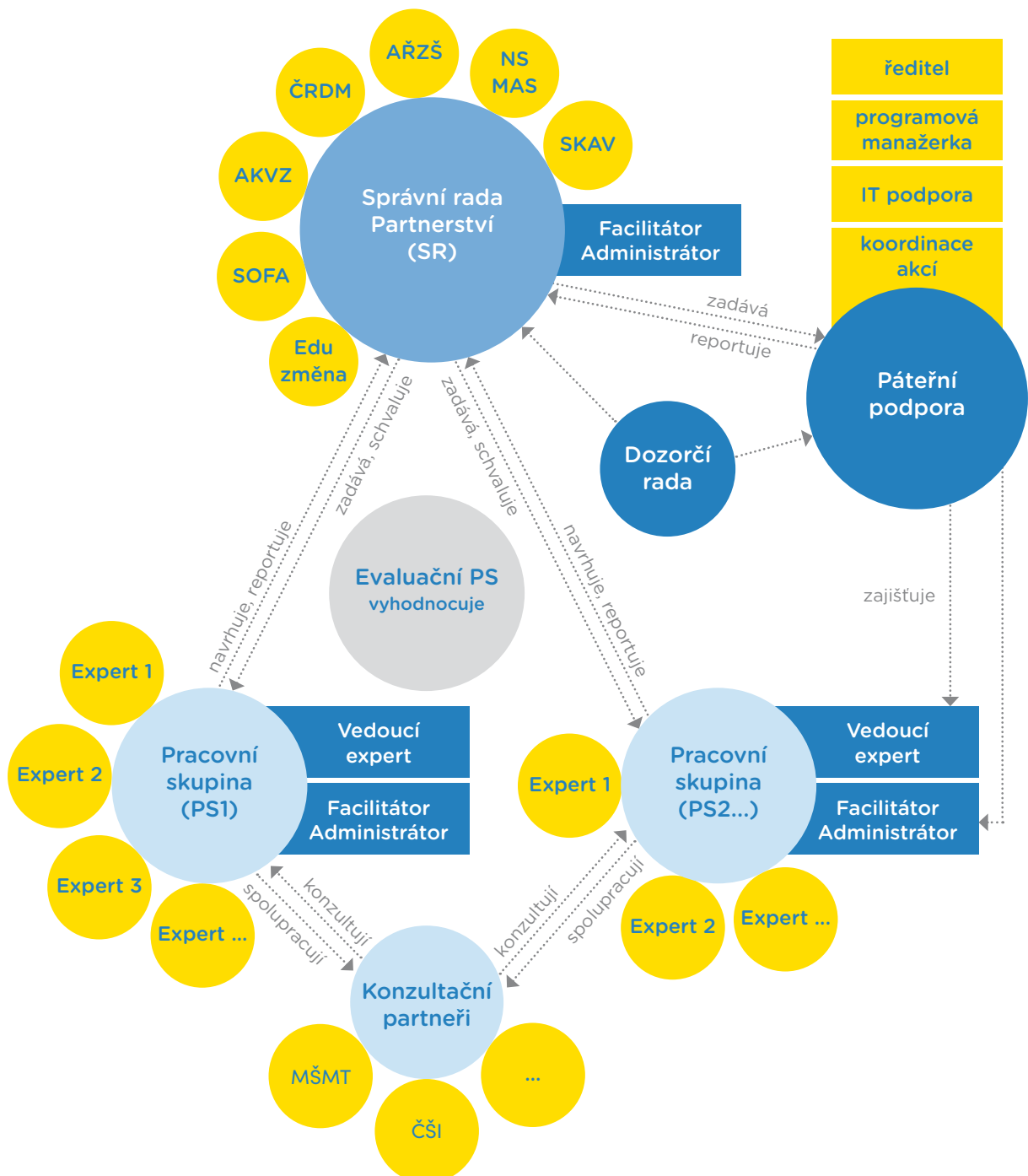
Hodnocení míry naplnění cílů a výstupů **evaluační PS** je závazný vstup pro rozhodování **SR** o dalším postupu realizace cílů – dává hodnocení ke zprávě o realizaci výstupů **pracovních skupin**.

Páteřní podpora (PP)

PP vytváří a udržuje podpůrné koordinační procesy k efektivnímu fungování partnerství. Roli **PP** v době vzniku plnil SKAV, který zároveň celý projekt inicioval. Od 1. 1. 2023 roli **PP** převzal samostatný ústav Partnerství pro vzdělávání 2030+.

Funkce **PP**:

- řízení projektu – rozpočtu, jednání s donory, plánování a reporting, obsazení pozic
- PR projektu
- zajištění akcí **SR** a **PS** – facilitace, záznam jednání a jeho zveřejnění, koordinace aktivit a doc flow mezi jednotlivými subjekty **partnerství**
- vybudování a udržování informačního systému

Partnerství 2030+ výhled

Tři navazující fáze do roku 2030 (model)

Iniciační fáze 2020–2021

- Partnerství založeno a funguje podle principů kolektivního dopadu
- Zaměření na 2 specifické systémové cíle (střední článek, wellbeing)
- Společná vize dosažení prvních dvou specifických cílů a akční plán
- Zapojeno minimálně 10 % realizátorů MAP
- Alespoň 80 % zakládajících partnerů chce pokračovat
- Závazek donorů (nad rámec NČS) kofinancovat minimálně 30 %

Implementační fáze 2022–2028

- Postupné zapojení většiny klíčových aktérů podporujících dosahování cílů Strategie 2030+
- Partnerství si stanovuje další specifické systémové cíle
- Výrazné posílení systému vedení a podpory škol na celém území ČR
- Měřitelné zlepšení vzdělávacích výsledků a wellbeingu žáků a snížení nerovností
- Závazek donorů (nad rámec NČS) kofinancovat minimálně 60 %
- Komplexní evaluace a aktualizace cílů

Partnerství jako trvalá součást systému 2028–2030

- Partnerství je respektovanou koordinační autoritou ve vzdělávání
- Postupná transformace do stabilní oficiální struktury, která realizuje konsenzuální dohodu o opatřeních podporujících zlepšování učení dětí a snižování nerovností
- Kultura efektivní spolupráce aktérů ve vzdělávání se stává zažitou normou

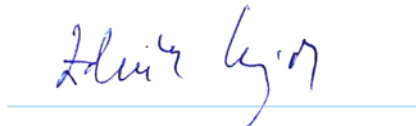

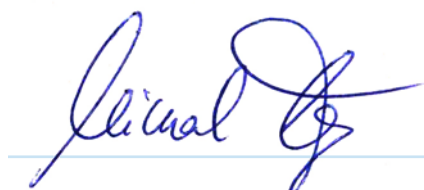
Zakladatelské střešní organizace

**Asociace krajských
vzdělávacích zařízení, z. s.**

Nadační fond Eduzměna

**Asociace ředitelů základních
škol České republiky**

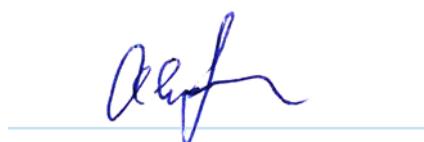
**Národní síť Místních akčních
skupin České republiky, z. s.**

**Česká odborná společnost
pro inkluzivní vzdělávání, z. s.**

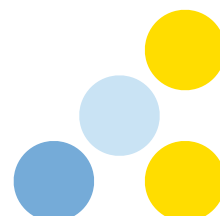

**Stálá konference asociací
ve vzdělávání, z. s.**

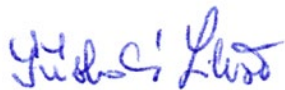

Česká rada dětí a mládeže

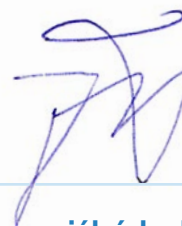
Zástupci výše uvedených organizací podepsali
Memorandum o Partnerství pro vzdělávání 2030+
dne 19. 6. 2020 ve Werichově vile v Praze.

Spolupracující Odborní partneři

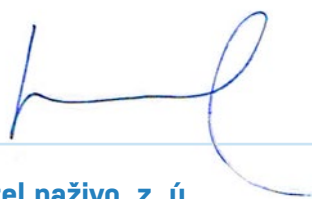
**Asociaci výchovných
poradců, z. s.**

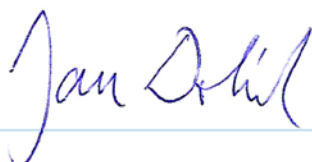
**Centrum sociálních služeb
Praha – Pražské centrum
primární prevence**

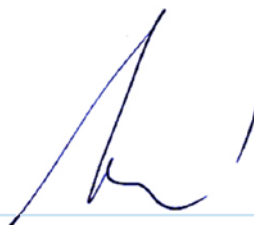
Centrum Locika, z. ú.

Učitel naživo, z. ú.

EDUin, o. p. s.

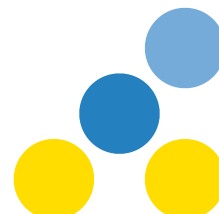

Učitelská platforma, z. s.

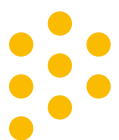

**Jednota školských
informatiků, z. s.**

Zástupci výše uvedených organizací podepsali
Memorandum o Partnerství pro vzdělávání 2030+
dne 8. dubna 2021.

Partnerství
pro vzdělávání
2030+